

Brunkulsproduktionens Omraade vil vise sig at være Lejer, som ikke kan udnyttes, fordi Udvalget ikke har villet give i det offentlige Haand at skaffe Adgang til at faa disse Lejer udnyttet.

Det ærede Medlem vendte sig dernæst til de Bilag, som er vedføjede dette Lovforslag og Betænkningen, og fremsatte her Udtalelser, som paa anden Maade var Udtryk for hans Uvillie overfor det, der i disse Aar har været nødvendigt. Det ærede Medlem talte om Resultatet af „Statens Tørvehandel“, hvilket er et misvisende Udtryk. Der har ikke fra Statens Side været tilsigtet nogen egentlig Tørvehandel. Det har fra Statens Side — og jeg gør opmærksom paa, at det vil ikke sige Regeringens, men baade Regeringens og Rigsdagens Side — været tilsigtet at tilvejebringe en Reservebeholdning, fordi Forholdene paa et vist Tidspunkt saa saaledes ud, at en fuldstændig Afskæring af vore Kulturforsler kunde bringe Landet i Vaade, hvis man ikke havde Reservebeholdningen. Af samme Grund, for i en vanskelig Situation at have en Reservebeholdning, blev der indkøbt et betydeligt Kvantum svensk Brænde. Naar man anlægger Beholdninger, hvis Hensigt er at være i Reserve for en muligt indtrædende Fare, og denne specielle Fare paa det nævnte Tidspunkt udebliver, er det givet, at saa kan ikke Indkøbet af en saadan Beholdning ses under et almindeligt Handels-synspunkt eller faa et almindeligt Handelsresultat. Det, der her er sket med Hensyn til Tørv og Brænde, er, at Staten har sikret sig nogle Reservebeholdninger og har maattet betale en Risikopræmie for at sikre sig imod en Nødstilstand, som lykkeligvis ikke kom til Stede den Gang. Men jeg tror, at hvis man paa et Tidspunkt, hvor der var Brug derfor, havde savnet Reservebeholdninger, kunde der med større Ret være rejst alvorlige Anklager mod det Samfund, som ikke havde sikret sig i Tide, end der nu kan rejses mod Samfundet, fordi det kommer til at betale en lille Risikopræmie paa dette Omraade. I alt Fald har jo Rigsdagens samtlige Partier igennem dens Repræsentanter i Finansudvalget billiget de Foranstaltninger, der her har været Tale om, og jeg maa anse dem for at have været fuldkommen rigtige, den Gang de blev truffet. Men de har intet som helst at gøre med en Statshandel, hvis Resultat man kan konstatere paa den Maade, det ærede Medlem vilde gøre det.

Med Hensyn til Driften af Brunkulslejerne havde det ærede Medlems Tale

den Tendens ogsaa her at søge at skabe en Stemning af Uvillie overfor det store Arbejde, som af Brændselsnævnet, bl. a. det ærede Medlems Kolleger her i Rigsdagen, er foretaget for at udnytte disse. Jeg tør sige, lige imod, hvad det ærede Medlem sagde, at Brændselsnævnets Administration af Brunkulslejerne ved Troldhede netop er et af disse Krigsaars nyttigste og dygtigst gennemførte Foretagender. Før Brændselsnævnet traadte til, laa hele Brunkulssituationen saaledes, at Priserne var urimelig høje, og der var ingen som helst Garanti for det Produkt, der bødes frem. Brændselsnævnet bragte Orden deri og bragte Brunkullene frem til en Pris, der svarede til deres Brændselsværdi. Hele denne store Bedrift har været anlagt paa hverken at bringe Underskud eller Overskud. Hvis der var kommet Underskud paa denne store Bedrift, vilde jo en alvorlig Kritik være fremkommet — det kan man høre af det ærede Medlems helt igennem saa velvillige Udtalelser. Hvis der var kommet et betydeligt Overskud, antager jeg, at det ærede Medlem ogsaa vilde have kunnet finde veltalende Udtryk for sin gennemgribende Uvillie. Det har nu været lidt vanskeligt for ham at finde nogen Anledning til at tilkendegive sin Uvillie, da der er tilvejebragt et Resultat, der saa nær balancerer, der bringer et lille, passende Overskud. Men det ærede Medlem skal dog finde en Vej til at faa denne sin Stemning overfor Brændselsloven tilkendegivet, og det ærede Medlem siger saa, at naar der ikke er kommet mere ud af det, saa viser og godtgør det Nødvendigheden af, at Staten har taget en Overpris for Statsbrunkullene. Det ærede Medlem har til Dokumentation af denne Paastand, at Staten har taget en Overpris for Statsbrunkullene, et eneste Tilfælde at henholde sig til, om hvilket det rigtige Udtryk vilde være, at en privat har taget en Underpris, og det ærede Medlem har ikke nogen som helst Viden om, om ikke denne Pris har givet den vedkommende private Forretning et Tab. Der er for Brunkullene fastsat en Maksimalpris i Henhold til Varmeværdien. Statskullene fra Troldhede var sat til en Pris af 30 Kr., og Kul fra Fæsterholt, ogsaa fra det Leje, hvorfra det private Salg fandt Sted, var sat til 28 Kr., fordi i Fæsterholt Kullene vitterligt laa under Troldhede-Kullene i Kvalitet. Det paastaas nu af en enkelt Forretning, og jeg skal ikke modsige det, at den ved en enkelt Lejlighed har modtaget fra Fæsterholt Kul, som